గోలకొండ పత్రిక

103554

ప్రతి బుధవారము శనివారము ప్రకటింపబడును.

REGISTERED No. N. 45 | హైదరాబాదు—దక్కన్. | REGISTERED No. M. 2185

సంపుటము ౨ } ప్రభవ సంవత్సర మాఘ శు॥ ౧౪ శనివారము (౪ ఫిబ్రవరి ౧౯౨౮) { సంచిక ౭౫

చికాగోలో దొంగల దొమ్మి

(యాత్రికుడు)

అమెరికా దేశమునకు ప్రధాన నగరము న్యూయార్కు పట్టణము. వైశాల్యమునను, వర్తక వాణిజ్య ప్రాముఖ్యతను బట్టియు, ప్రజాసంకీర్ణము చేతను (రెండు లక్షలు గలదు) చికాగో నగరము రెండవస్థానమాక్రమించును. కాని యీ మహా నగరము దొంగల కొమ్ముకై పెట్టిన పేరై యున్నది.

మహా వ్యాపారము

ఈ బందిపోటులకు సంవత్సరమునకు ౩౦౦ కోట్ల రూపాయల రాబడి గలదు. పట్టుబడిన ప్రతి దొంగకు, ఏడుగురు పోలీసువారు చంపబడుచున్నారు. లండను నగరమునకంటె, చికాగోలో దొంగలన్వేషించి, ధనము దోచుకొనుటకు ౧౦౦ రెట్లెక్కువ అవకాశము గలదు. దొంగకు తప్పించుకొని పారిపోవుటకు ౫౦ పాళ్లు అవకాశము గలదు. ఈ వృత్తివలన అనాయాసముగ ధనము లభించుచుండుటచే దీనిని „మహా వ్యాపారము" అని ప్రజలు వాడుకొనుచుందురు.

వజ్రముల దొంగతనము

బలవంతముగనో, భయపెట్టియో, ప్రాణహానిగావించియో దోచుకొను వృత్తితోగూడ వజ్రముల దొంగతనము సాగుచుండును. ఈ వజ్రముల దొంగతనములవలన గత ౩ నెలలో ౧ కోటి ౫౦ లక్షల రూపాయల చికాగోవర్తకులకు నష్టమయినది. ఇతర విధముల రత్నములు, బంగారు నగలు దోపిడిచే యింతవరకు వచ్చిన ధనము దొంగల పాలబడుచున్నది.

ఈ దొంగతనములనేకములు హోటేళ్లలో జరుగుచుండును. మెంబర్లుగా మిగుల నాట్యమాడుచున్నప్పుడు దొంగలు రత్నవర్తకుని ప్రవేశించుటకు పట్టివేసి, కాల్చి చంపుదురని, పిస్తోలు గురిపెట్టి యెవరును నిలువరాదు. తదితరులు దోచుకొందురు. శరణార్థు డెదిరించినచో మూర్ఛపోవునట్లు తలపై కొట్టి కట్టివేసి, కాళ్లుచేతులు కట్టి, నోట గుడ్డగుక్కి, ఒకమూల త్రోసివైచి స్వేచ్ఛగ దోచుకొందురు. పాపమా వర్తకుడు, రెండవదినము ప్రొద్దున గది శుభ్రపరచుటకు వచ్చిన సేవకురాలు చూచి, కట్లు విప్పునంతవరకు, అట్లనే నిస్సహాయుడై పడియుండును.

దొంగల వృత్తిలో వివిధ శాఖలు

ఈ దొంగలలో అనేక తరగతులవారున్నారు. కొందరు హంతకులు, కొందరు జేబుదొంగలు; కొందరు బందిపోటు దొంగలు; కొందరు „ఫోర్జరీ" చేయువారు, కొందరు ఇంటిగుట్టుల బయలు పెట్టుదుమని బెదరించి ధనికులను పీడించి ధనము లాగువారు, కొందరు బిడ్డల నెత్తుకొనిపోయి, దాచిపెట్టి సొమ్ము గుంజువారు, ఇట్లు పలుతెగలవారు గలరు. ఏతరగతి వారా తరగతి వృత్తిలోనే పనిచేయుచుందురు. ఒక శాఖ వారింకొక శాఖలో దూరినచో వానిని బట్టి చంపుదురు. వారి పద్ధతి కడు సాహసమైనది. నిందితుని రాకపోకలన్నియు గమనింతురు. ఎప్పుడు, ఎక్కడ భోజనము చేయును; ఎచట నివసించును; అతని పరిచారకులెవరు; సారాయి వారు కనుకోణమేది; ఏ ట్రైనెక్కి యెటకు బోవును; మున్నగు విషయములను కనుగొందురు. తదుపరి అనుకూలమగు సమయము నిర్ధారణ చేసి, రివాల్వరులను బట్టుకొని, అమిత వేగముగ బోవునొక మోటారు కారులో పదిమంది బయలుదేరెదరు. తుపాకుల ప్రేల్చి పరిసరములనున్న ప్రజల బెదరగొట్టి, చెదరగొట్టి, నిందితుని కాల్చిచంపి మోటారులో తిరుముటకు వీలుగాని వేగముతో పారిపోయెదరు. నిందితుడు చావక, దెబ్బతిని పడిపోవుట జరుగును. అథవా అట్టిది సంభవించినచో, వాడు పోలీసువారికి హంతకుల పేరులను తెలుపడు. ఇది నిష్ఫలమని యాతనికి తెలుసును. తన జట్టుగాండ్రే ఈ హత్యకు తగినట్లు కసిదీర్పుకొందురని ఎఱిగి యాతడు సంతుష్టి చెందును.

ముష్కర సంఘముల సమరము

తస్కర సంఘము లనేకములు గలవు. ఒక్కొక ప్రాంతమున ఒక్కొక సంఘముండును. ప్రతిదానికి కొందరు నాయకులుందురు. వీరు పగలు పెద్దమనుష్యులవలె, వ్యాపారులవలె, వర్తకులవలె, మోటారులలో సంచరించుచు, సంగతి సందర్భములు కనిపెట్టి, రాత్రులయందు తమ యనుచరులను దోపిడి కంపుదురు.

వీరు వచ్చి దొంగతనముతో బాటు జూదపు కొట్లను, సారాయి దుకాణములను నడుపుచుందురు. కాని యివి రహస్యముగ నుండును. ఒక ప్రాంతపు దుకాణము లన్నియు ఒక ముష్కర సంఘముయొక్క సామ్రాజ్యమున నుండును. వేరు ప్రాంతము వారు పోటీకి వచ్చి యీ ప్రాంతమున దుకాణములు పెట్టినచో యీ యిరుపక్షముల వారికిని తీవ్రముగ పోట్లాటలు జరుగుచుండును. మోటారులు, గాలి విమానములలో నుండి తుపాకులు, తోపులు, బాంబులతో నీ యుద్ధములు జరుగుచుండును.

ఇట్టి వృత్తులలో నీ ముష్కరుల హతమార్చనిచో చికాగో వర్తకము కూలిపోవునని యాధికారులు గ్రహించుచున్నారు. ఇంతలో యీ అరాచక దండులకును, పోలీసు గళములకును తీవ్రముగ సమరము జరుగగలదని వదంతి. పోలీసువారు, తమ సాయము కోరెదరను ఆశతో న్యూయార్కు, న్యూ ఆర్లియన్సు, బోస్టను నుండి, యనేకము మంది ముష్కరులు చికాగో నగరమును జేరుచున్నారు.

పోలీసువారి అసహాయత

ఇట్టి ఘోర కృత్యములు జరుగుచుండిన పోలీసు

వారేల యూరకొని యున్నారు? అధికార్లు మేమన, వారేమియు చేయజాలరు. పోలీసు శాఖ ఒక పరిపాలన వ్యవస్థ మాత్రమే. ఈ దొంగల యిబ్బందితోడి పైరము తమ కరము కాదని వారనుచుందురు. ఒక్క దొంగను బట్టుటకుగాను పోలీసు బంట్లు తమయొక్కయు, తమ కుటుంబము యొక్కయు, ధన, మాన ప్రాణములను కోలు పోవలసి యుండును.

అదియునుంగాక యీ ముష్కర సంఘముల తోడ్పోరాడుట వ్యర్థమని గూడ వారెంచుదురు. ఈ ముష్కరులకు స్థానిక రాజకీయ నాయకులతో పరిచయముండును కావున బట్టుబడిన దొంగలు విడుదల చేయబడుచుందురు. కొలది దినముల క్రిందట పోలీసువారు దొంగల రావులలో జొరబడి, యనేక మంది హంతకులను, చోరులను బట్టుకొనిరి. కాని యొక సూక్ష్మబుద్ధిగల న్యాయవాది కాస్త్రరూపకమగు అభ్యంతరము ముల గల్పించి, వీరినందరిని విడిపించెను. దొంగల సంఘములు, పెద్ద కంపెనీలు, బ్యాంకులు, ఎతెనిగా ప్రసిద్ధులగు న్యాయవాదులను—సొమ్మిచ్చి యుంచుచుందురు. వీరు న్యాయాధిపతి చిన్న జో జుమునటుల సాక్ష్యమునిల్పి, నక్కలవలె కాచుకొని యుందురు విచారణలో గాని, తీర్పులో గాని చిన్న పొరపాటు జరిగినచో వెంటనే పై కోర్టునకు అప్పీలు చేయుదురు. ఇట్లు న్యాయము రద్దుపఱచబడుచున్నది

వివాహమునకు తగిన వయస్సేది?

పురుషులు వివాహమాడుటకు మంచివయస్సేది యను నొక సమస్య ఇంగ్లాండునందిటీవల బయలు దేరినది. ఆ సమయమున ప్రఖ్యాత పురుషులెంతవయస్సులో వివాహమాడి యుండిరో తెలిసికొని అటు తరువాత నిర్ణయమును గావించుట మంచిదని కొంత మంది నిర్ణయించిరి. ఆ సమయమున నీక్రింది వివరములు ప్రోగుచేయబడినవి.

అమెరికా రాష్ట్రమందలి ప్రఖ్యాత సైనికులును సైమానికులును ముప్పది వత్సరములు దాటినయనంతరమే వివాహములు గావించుకొనినట్లు తెలియుచున్నది. నిలిబెరీ కళాశాలా ప్రధానాచార్యులగు సర్ వెట్గిన్హాముగారు సైన్యమందు జేరి తలంపుగల యువకులందరును ౩౦ వత్సరముల కనంతరమే వివాహమాడుట ఉత్తమమని తెలిపిరి.

ప్రసిద్ధ పురుషులు వివాహకాలమునాటికి వారల వయస్సులు

గ్లాడ్స్టన్	౨౬ వత్సరములు.	
టామస్ హార్డీ	33 వత్సరములు	
రామ్సే మాక్డొనాల్డు	30	,,
హెంగార్టు ప్రభువు	33	,,

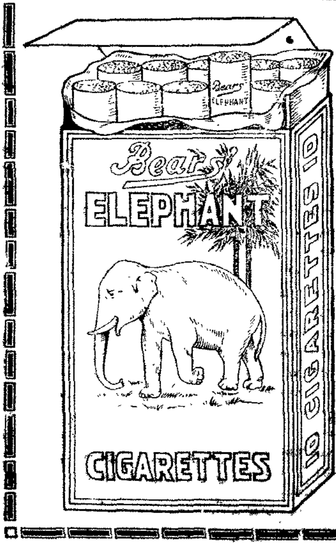
గ్రంథకర్తలు

రుడ్యార్డ్ కిప్లింగ్	27	,,
జి. కె. చెస్టర్టన్	27	,,
సర్ విలియమ్ ఆర్చర్	25	,,
సర్ ఫ్రాంక్ బెన్సన్	28	,,
హెన్రి ఎయిన్లి	24	,,

మతశాఖ

కాంటర్బరీ ఆర్చిబిషప్పు	30	,,
బర్మింగ్ హామ్ బిషప్పు	42	,,
డీన్ ఇంజ్	25	,,

(సమర్పిత)

ఒక్కమాట--పత్రికాధిపతులకు

ఉపోద్ఘాతం

నిజమాడితే నిష్ఠూరం. అట్లాగని తనకు తోచింది చెప్పకపోవడం పిరికిపందలపని. ,,ఏమయ్యా ఇట్లా కూస్తున్నావు'' అంటే.

,,నీకెందుకు'' అని మొఖం చిట్లిస్తాడొకడు

,,నాయిష్టం'' అని బిక్కమొగం పెట్టాడింకొకడు

ఇది సాధారణం మనుష్యులు చేసేపని. వారేగాని నాలుగు పైసాలు గలిగో, లేక నలుగురు సేవకులో, శిష్యులో గలిగివుంటే

,,ఏమాన్నావ్'' అని అగ్గిమాస్తారు

,,ఇంకోసారియను'' అని బెదిరిస్తారు

,,వెట్టిశుంఠా'' యని దూషిస్తారు.

ఇట్లాంటప్పుడిక పత్రికాధిపతులకైనా అంటే, వారియొక్క మతిచెప్పేదేముంది. ఎండనక, వాననక, చలనక, పగలనక, వారము, తిథి నక్షత్రాలు అన్ని నిర్లక్ష్యంచేసి చింకిడప్పులలాగ ఒకటే ధమధమ వాగుతాను సంపాదకీయులలో ,,ఇది కడు సాహసమునింద్యము. లేఖ కులికమీద యిట్టి యత్రము పర్తనకు [illegible] ముందుముందుగాక'' యని ఒక చెప్పుదెబ్బ ఒక హితబోధ చేస్తారు. లేదా అధిక ప్రసంగాలలో ,,—వారి విశేషం గడ్డి మేయబోయింది'' యని ప్రకటిస్తారు. అయినప్పటికి పరోపకార పరీణులనన్ని సహిస్తూ, తామకేసే మేళ్లు చేస్తూనే యుంటారు అదిగాకుండా యీనిందలు కలకాలం ఉండిపోవు ,,ధర్మమే జయం'' అన్నారు ఎవరో పూర్వకాలం. కృష్ణుడు కౌరవులు—అయనే శాస్త్రిల్లవాడాలకి సాయంగా యిట్లాంటి ఊతపదాలు సృష్టిస్తూ ఉంటాడు. సత్యమెప్పటికైన బయలు బడుతుంది. ఎన్ని కష్టాలైనా సత్యంకోసం భరించాలి. ఎవరో ఒక రాజు హరిశ్చంద్రా రేడట, పూర్వకాలంలోయీ సత్యం కోసం పెళ్లాన్నికూడా అమ్మేశాడట!

తొలిపలుకుఆవశ్యత

ఇంత బాదరాయణం ఎందుకు? చెప్పే నాలుగుముక్కలేవో వెంటనే చెప్పరాదా? యని కొందరు పాఠకులు విసుగు కుంటారేమో! అట్లాగయితే I am sorry. ఏదైనా నిదానంగా చేస్తే సేగాని సవ్యంగా ఉండదు. హడావుడిలో చేసింది అక్రమంగానే ఉంటుంది. చిన్నప్పుడు, క్లాసులో వ్యాసాలు వ్రాసేటప్పుడు మా పంతులుగారు ప్రతి వ్యాసానికి ఒక తొలిపలుకు, ముగింపు ఉండాలని నిర్బంధించేవాడు. అట్లా చెయ్యకపోతే మార్కులు కొట్టేస్తూ చెవిపట్టి పిండేవాడు. అట్లాంటి కష్టటితో నేర్చుకున్న పాఠం మరిచి పోగలనా!

లైబ్రరీలోని సంవాదం

ఇక ప్రస్తుతాంశానికి వస్తాపినండి. ఒకరోజు, యిట్లో ఏమీ తోచకపోతే విశేషాలేమీ చూదామని లైబ్రరీకి వెళ్లేను. ప్రతిపు ప్రాంతం పత్రికలు చిన్నప్పటినుంచీ చూస్తూనే యున్నాను. నిజాం రాష్ట్రం పత్రికల చదివి చూదామని తెరిపాలు జాసేను. గోలకొండ, నీలగిరి, తెనుగు పత్రిక, సుజాత, దేశబంధు, వైజ్ఞ్యసగాజీ పత్రికలు కనబడ్డాయి. పరేవివి, దగ్గరున్న నీలగిరి తెరచాను. తెరవటంతోనే ఒక బంద సమస్య ప్రత్యక్షమయింది. ,,సంపుటము ౨ సంచిక ౧౬—౧౭—౧౮'' అని వ్రాసుంది. దీని ఈడ మొదలు నాకేమి అర్థం కాలేదు. ,,ఇదేమిటోయ్'' అని దగ్గరున్న స్నేహితునడిగేను. ,,వెఱ్ఱి వెధవా! ఇదేనా నీ తెలివి? మూడు సంచికల స్థానే యీసంచిక వెలువడింది. నీ ఒక్క సంచికజూచి మూడు సంచికలు చూసేమనుకోవాలి''

,,అవునురా! ఇట్లాంటి తెలివిమాలిన పని గ్రహించడానికి నీయంత తెలివిమాలిన వాడుండాలి కాని నా తెలివెందుకు పనికొస్తుంది!'' యని అన్నాను. మా అబ్బాయి వెళ్లబోయేడు. ఇంతలో నా సహపాఠి యింకొకడు ప్రత్యక్ష మయేడు. వానికీవిషయం చెప్పేను. చిన్న నవ్వుతో.

,,ఒరే! బలె తమాషాగావుంది. నాకొక హరిదాసు చెప్పిన చిన్నకథ జ్ఞాపకం వస్తుంది. ఎవడోఒకడు పొద్దున్నే బయలుదేరి నడచివచ్చి, అలిసిపోయి, ఆకలవుతుంటే ఒక పూటకూళ్లయింటికి వెళ్లేడట. మధ్యాహ్నం రెండు గంటలయింది. కాక పాకాలన్ని అయిపోయినాయి. అన్నం, పులుసుమాత్రం ఉంది. అయినా బోడమ్మకి ఉదారాలు సంపాదించాలనే ఆశపుట్టి, తిండి కిరమ్మంది. విస్తట్లో అన్నం పులుసు వడ్డించి 'నాయనా! వండినవన్నీ అయిపోయినాయి. ఇప్పటికి వీటితో సరిపుచ్చుకో. ఇదే అన్నం అనుకో, పులుసనుకో, చారనుకో, [illegible] అనుకో,'' అని మొదలెట్టింది వర్ణన. దానితో ఒళ్లు మండిపోయి తిండికి కూర్చున్న వాడు లేచి, గూను బెత్తెడు జిగురు చెంపకాయ వేసేసాట. పెద్దమ్మ ఏడ్చి మొదలెట్టిందట. ,,అయ్యో! అమ్మా! ఏనాన్న కొట్టేసనుకో! పిలన్న కొట్టేసనుకో, పీకాడునుకొట్టేడనుకు'' యని బుజ్జగించేడట. పూటకూళ్లమ్మ పనేచేస్తున్నారీ పత్రిక ప్రకటించేవారు''

,,అవును అ [illegible] బసారి మాదిరి మందలించేవాడు లేక'' అన్నాడింకొకాయన.

నీలగిరి

చర్చచాలించి పత్రిక చూడ మొదలు పెట్టేను. మొట్టమొదట పేజీలో ,,లక్ష్మీ కటాక్షం'' అని పెద్ద అక్షరాలతో అడ్వర్టైజ్మెంటు కనబడ్డది. ,,కోమబంధు'' ''వీర్యబంధు'' మొదలయిన వెధవ అడ్వర్టైజుమెంటులు చూస్తేనా వొళ్లు మండుతుంది. పత్రికా సంపాదకులివి వెధవసొమ్ముకాశించి యెందుకు వేస్తారాయని కోపం వచ్చేది. గాంధీ వీటిని బాగా ఖండించడం నాకు చాలా సంతోషం కలిగింది. ఈ ,,లక్ష్మీకటాక్షం'' అట్లాంటి ప్రకటన కాకపోయినామూర్ఖ నమ్మకాలకే దోహదం యిస్తుంది. ఈ కవచంగల వారివద్ద శ్రీమహాలక్ష్మి నిత్యమంగళకరంగా ప్రకాశిస్తూ ఉంటుందట. ఎవరికవసరమైనా లేక పోయినా ,,నీలగిరి'' పత్రికాధిపతులిది ఒకటి. తెప్పించమనో వాలి అనుకున్నాను పత్రిక యొక్క పంచని, పుబ్బు రంగు చీకుపోయిన కాగితాలు చూస్తే వీరికి లక్ష్మీకటాక్షం అత్యవసరం అని ఎవరైన వెంటనే నిర్ధారణచేస్తారు.

తర్వాత పత్రిక తెరవగానే 'జాతీయ సభలు'' అనే సంపాదకీయం కనబడింది. చదవడంతో అసహ్యం వేసింది. ముందట సభల లిస్టు, తర్వాత వానిమీద అభిప్రాయమిది:—

నేడుజరిగిన సభలన్నిటి వలన తేలిన ఫలితాంశములు నాలుగైదు మాత్రమే గోచరించుచున్నవి. అందు ముఖ్యముగా నిది మా సభ, అది మా సభయను విభేద భావమునకు దోహదము భావతీయుల[illegible]జనించుట. రెండవది ప్రయాణీకులవలన రైల్వే కంపెనీలకు లాభము చేకూరుట. చిన్న మొదలు పెద్దలవరకు పీడించి చందాలు ప్రోగుచేయుట. అ చందాలతో మంటపములను నిర్మించుట, అతిథి సత్కారములను గావించుట. అహార ఉపహార సౌకర్యములను గూర్చుట. వేమేల: సకల పటాటోపములను గావించుట మూడవది. అపిదప ఎక్కలయొక్క నొకటి చిలుము ఐదులుట ఉపన్యాసము బిప్పించుట నాల్గవది ప్రేక్షకులుపన్యాసములనువిని చప్పటులు చరచుట రైదవది. ఇంతకు మించిన విశేషములు గాన్పించవు.

ఇట్లాంటి పనికిమాలిన, తెలితక్కువ వ్యాసాలెందుకు వ్రాస్తారో! అని ఆశ్చర్యపడ్డాను. కాగితం తిరగేశేను. ఆంధ్రవాఙ్మయం గూర్చి వ్యాసం కనబడింది. అంతా పూర్తిగా! చదువడానికి కాగితాలు, అచ్చు బాగుంటేగా? కళ్లు చెడడానికే ఈ పత్రికలు. తొందరగా, అక్కడక్కడ నాలుగు ముక్కలుచూసి వ్యాసం ముగించేను. తర్వాత ఒక నిష్ప్రపాదిసభ్యుని కసిదీర్చుకునే వ్యాసంతో, మతిమాలిన కథతో, చవట వార్తలతో, విరహాని వ్యథతో పత్రిక ముగిసింది. ,,చందాదందుగ—సమయాన్వితం'' అని అనుకొంటూ పత్రిక మూయడానికి కాగితాలు తిరగేస్తుంటే, ,,అధునిక పాకశాస్త్రము'' అని ప్రకటన కనబడింది. ,,అవును ఇట్లాంటి పత్రికలు పొయ్యిలో పెట్టి వంటచెయ్యడమే అధునిక పాకశాస్త్ర రహస్యం' అని కసితీర దానికి నాలోనేను గొణుగుకొన్నాను.

తెనుగు పత్రిక

విసుగుతో, దీని సత్తా చూదామని, ,,తెనుగు పత్రిక'' నెత్తేను. పైన చూడడానికి బాగానే ఉంది కాగితాలుకూడా దళసరిగానే ఉన్నవి. చదవడానికి పూర్వం ఇందులోని విషయాలేవో చూద్దామని కాగితాలు తిరగేసేను. సందేశము, కోతికొమ్మచ్చి, మతము, వగైరా, వగైరా శీర్షికలు కనబడ్డాయి. మొట్టమొదట సంపాదకీయం చదవడానికి ప్రారంభించేను. చదివిన కొలది తలనొప్పి వచ్చింది. ,,మాకు స్వంత ముద్రణాలయము లేదు, కాని ఇంతలో వస్తుందనే నమ్మకముంది'' అనే సంగతి చెప్పడానికి రెండు కాలములు వ్రాసి ఉంది. వ్రాతకూడ తిన్నగా అందరికీ తెలిసేటట్లు, సూక్ష్మంగా వ్రాయ

లోకల్బోండు సంఘములు

[illegible]

వివిధ విషయములు

స్వరాజ్య నిర్మాణము

స్వరాజ్య నిర్మాణార్థము ఢిల్లీలో జరుగనున్న జాతీయ మహాసభకు కాంగ్రెసు జనరల్ కార్యదర్శిగారు జస్టిసు పక్షమువారి సాహాయ్యమర్థించిరి. పానగల్లు రాజాగారు, దివాన్ బహద్దూర్ కృష్ణ నయ్యరు గారు, వెంకటగిరి కుమార రాజాగారు, ఎ. రామస్వామి మొదలియారు గారు ఫిబ్రవరి ౧౫ తేదీని ప్రతినిధులుగ ఢిల్లీకి పోవుదురు.

మహిళా ప్రతినిధులు

ఢిల్లీలో జరుగనున్న మహాసభకు పోదలచుకొన్న మహిళా ప్రతినిధులకు రైలుకంపెనీవారు మొదటి రెండు తరగతులకు రానుపోను ఒక్క ప్రయాణమునకే చార్జి చేయుట కంగీకరించిరి.

వివాహ వయోనిర్ణయము.

డా॥ ముత్తు లక్ష్మమ్మగారు పై విషయమున విధాయకములకు ఇంగితజ్ఞానము తెలియగ అంత ప్రాయమున పెండ్లి చేయదగునను బిల్లును చట్టసభయందు గుపపాదింప నుండుటచేత వర్ణాశ్రమధర్మ రక్షణాల సదరు బిల్లును ఖండించవలెనని కామకోటిస్వామి కనుండదిభిని ప్రోయించుచున్నారు.

పంజాబుగవర్నరు పదవి

పంజాబు గవర్నరుగారు ౪ నెలలు సెలవుపుచ్చుకొన నున్నారు. వారిస్థానే యింతవరకు ప్రభుత్వ సర్వాధ్యక్షుని యుద్యోగింపబడుట ఆచారముకాని, పంజాబునందు యుద్యోగి భారతీయుడై యుండుటవలన నేమి చేయబడునో చూడవలసి యున్నది

బండ్లవారి దొంగతనము

లాహోరులో రైల్వే బండ్లవారు క్రొత్తరకము దొంగతనము కనిపెట్టి సాగించుచున్నారు. వారు తమ బండ్లలో ప్రయాణీకుల నిద్రకన్నును యెక్కువ మాత్రని యెక్కించుకొనెదరు. త్రోవలో తమ జట్టులో చేరినవాని నొకనిని ఒక ప్రయాణీకునివలె బండిలో నెక్కించుకొందురు. అతడు జ్వరపీడితునివలె కంబళి కప్పుకొని దొంగ తాళముతో ట్రంకు తెరచి అందుండు నగలను నాణెములను దొంగిలించుకొని యథాప్రకారము ట్రంకుకు తాళము వేసి మధ్య మార్గములో గమ్యస్థానమునకు మునుపే దిగిపోవుచుందురు. ఈ దొంగసొమ్మును విక్రయించుటకే జట్టువారికి ఢిల్లీ ఆగ్రామున్నగు గొప్పగొప్ప పట్టణములయందు దొంగ ఏజెంట్లున్నారట.

అంతస్సాంఘిక వివాహము

బంగాళీ బ్రాహ్మణ కన్యయగు గంగూలీగారి కుమార్తె అఫజ్ అలీ యను మహమ్మదీయుని త్వరలో వివాహ మాడనున్నది. వివాహానంతరము వధూవరులు తమతమ మతములనే యనుసరింతురట.

బొంబాయిమిల్లు పనివాండ్ర సమ్మె

గత ౨౮-౧-౩౦ తేదిన ౧౨౦౦ మంది మిల్లు పనివాండ్రు తేవిడ్, రాకేలు మిల్లుల వద్దగూడి, ప్రస్తుతము క్రొత్త విధానముల ద్వారా పని యధికకష్టతరమైనందున తాము పనిచేయుట కశక్తులమై యుంటిమని తెలిపిరి.

బాంబులను రహస్యముగా తయారుచేయుట

జబల్పూరునందు ౨౬-౧-౩౦ తేదీన పోలీసువారు కొందరు బాంబులను రహస్యముగా తయారుచేయుచుండుటను గనుగొని కొందరికి యెక్కువ ధనాశ పెట్టగా వారు బాంబులను తయారు చేయువారిలో నొకడు వచ్చి కొన్ని యోనసలను చూపించెను. వానిని మరి ముగ్గురిని పట్టుకొని పరిశోధింపగా, కొందరివానివద్ద బాంబులు దొరకెనట; ఈ బాంబులను వారు ఏమి విషయమై పోరాటములందు ప్రయోగించుటకై తయారు చేసిరట.

మహాత్ముని కుమారుని పెండ్లి

గత శుక్రవారమునాడు సబర్మతీ ఆశ్రమమునందు మహాత్ముని కుమారుడగు రామదాసుగారు నిర్మలా దేవిగారిని పెండ్లియాడెను. ఆశ్రమ వాసులు నూలు పూలదండలు బహూకరించి, సదరు శుభకార్యమును జరిపివేసిరి. మరే యితర ఆడంబరము జరుగలేదు.

ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయము

ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయ ప్రథమ వైస్ ఛాన్సలరగు సి. ఆర్. రెడ్డిగారి ఉద్యోగ పదవి ౧౯౩౦ సం॥ ఏప్రిలు ౨౪ తేదితో అంతమగును గాన అప్పటినుండి క్రొత్త వైసు ఛాన్సెల్లరును నియమించుటకు యెన్నిక జరుగవలయును. సదరు యెన్నిక జరుపుటకు సెనేటు సభ ౧౯౩౦ సం॥ మార్చి ౧౪వ తేది శుక్రవారమున సమావేశమగును. సెనేటు సభ్యులు నామినేషనులను అహ్వానింపబడిన నామినేషను పత్రములమీద వ్రాసి రిజిష్టరు పోష్టు ద్వారా గాని ప్రత్యక్షముగా గాని ౧౯౩౦వ సం॥ మార్చి ౩వ తేది సోమవారం సాయంకాలం ౫ గంటలలోగా రిజిష్ట్రారునకు చేరునట్లుగా పంపవలెను.

చెన్నపురి లాకళాశాల విద్యార్థులు

చెన్నపురి న్యాయకళాశాల విద్యార్థులు సుమారు ౬౦౦ లమంది ౩ తేదీ మధ్యాహ్నము గోఖలే భవనమందు సమావేశమై సైమను కమిషను బహిష్కరణోద్యమ విషయమై ఈక్రింది తీర్మానము గావించిరి —

సైమను కమిషను నియామకమునకు పిదప దేశమందలి ఆత్మగౌరవము గలవారి కెల్లరకును ఏకైక మార్గమగునట్టియు జాతీయాశయమున కనుకూలముగను ఫిబ్రవరి ౩, ౧౨వ తేదులందు సంపూర్ణముగ హడ్తాల్ వ్రతము ననుష్టింపవలయునని ఈ సభవారు నిర్ణయించుచు ఫిబ్రవరి ౩, ౧౨వ తేదులను కళాశాల సెలవు దినములుగ ప్రకటింపవలెను. లేదా ౩వ తేది జరుగునని ప్రకటింపబడిన పరీక్షలను మరొక దినమునకు నిలిపివేయవలెనని యీ కళాశాలాధ్యక్షుని ప్రార్థించుచున్నారు.

సుభాసు బోసుగారి విజయము

కలకత్తా, జన. ౩౦ — స్టేట్సుమను పత్రికపై రూ ౧ లక్ష పరువు నష్ట పరిహారము కోరుచు సుభాసు చంద్రబోసుగారు దాఖలు చేసిన అప్పీలునందు ప్రధాన న్యాయమూర్తియు, న్యా॥ సి. సి. ఘోషుగారును తీర్పు చెప్పిరి. ౧౯౨౮ నవంబరు ౨౭వ తేదీన స్టేట్సుమను పత్రిక బోసుగారు విప్లవకారుల ప్రధాన నాయకుడని వ్రాసిన వ్యాసము పరువునష్టము కలిగించునదియే యని నిర్ణయించిరి. ౧౦౦౦౦ నష్ట పరిహారమును రెండు కోర్టులలో ఖర్చులతో సహా యివ్వవలెనని నిర్ణయించిరి.

అప్ఘనురాణి దెబ్బతిను

ఫ్రెంచి అమెరికా ప్రజలు అమానుల్లా రాజుగారు వీళ్ళనిన్ని పత్రికలలో తెలిపి వచ్చుటనుండి అక్కర్లే బహుచున్నారు. అప్ఘనురాణి అధునిక మర్యాదలన్నిటిని గురించి అతనిని గౌరవించి స్త్రీలకును స్త్రీల మన్ననపొందినది అందుకు రాణియని బిలుచుచున్నారు. ప్రాచ్య దేశస్త్రీలు ఇండ్లలో దాసీలుగ దప్ప ఇతర పనులకు పనికిరాదను గురించిన అభిప్రాయములు నేటితో పటాపంచలై పోయినవి.

నారిమనుగారి విముదల

బొంబాయి, జనవరి ౨౯ — హార్నే వారినిను కేసునందు నారిమనుగారిని విడచిపెట్టిరని తీర్పు ప్రజలందర కాహ్లాద జనకముగ నుండెను. నారిమనుగారికి అభినందన పత్రములు మితిలేకుండ వచ్చుచున్నవి. తీర్పు చెప్పిన గంటకు పూర్వమువరకు అవాడు తీర్పు చెప్పునట్లు ప్రకటించి యుండలేదు. అయినను న్యాయస్థానమంతయు అంతలోనే నిండిపోయెను. తీర్పు ప్రకటింపగనే నారిమనుగారికి పూలదండలు వేసి ప్రశంసించిరి. హార్నీగారు పరువునష్టపు దావా తెచ్చుటకు కారణమైన నారిమనుగారి సాక్ష్యము సదుద్దేశముతోనే నివ్వబడినదని చెప్పిరి. ఈ కేసు సంవత్సరమునుండి జరుగుచున్నది. నేడు కార్పొరేషను సభలో ఈ కేసుగూర్చి చర్చవచ్చెను. నారిమనుగారు విముక్తులైనందున అధ్యక్షుడు అభినందించుచు మాట్లాడెను

గోలకొండ పత్రిక

ప్రభవ సంవత్సర మాఘ శు|| ౧౪

శనివారము

రాష్ట్రీపు జాతరలు పరిశుభ్రత్వవిధి

పూర్వకాలము నుండి నేటివఱకు జాతరలీ రాష్ట్రమందు అనేక స్థలములందు జరుగుచున్నవి. దేవతాదర్శనమునకు వచ్చువారును, తమాషా చూచుటకు వచ్చువారును, వ్యాపారార్థము వచ్చువారును నీ జాతరలలో విశేషముగా నుందురు కొన్ని జాతరలలో ఒక లక్ష వరకు కూడ జనులు వచ్చుచుందురు. నిజాము రాష్ట్రమందు నల్లగొండ జిల్లాలో కొన్ని గొప్ప జాతరలు జరుగుచున్నవి. మఱియు మహబూబు నగరము జిల్లాలో కురుమూర్తిలో శ్రీ రంగాపురములో ఎట్లప్రోలులో మూడు గొప్ప జాతరలు జరుగుచున్నవి. ఇవిగాక గద్వాలలో నొక గొప్ప జాతర జరుగుచున్నది.

ఈ జాతరలను రైతులకు గొప్ప లాభకారులుగను వానిని చేయుటకవకాశములున్నవి కాని యిప్పటి స్థితిచూడ నివి నష్టకారులుగా పరిణమించుచున్నవి. పూర్వకాలము వ్యాపార సౌకర్యములు లేకుండెను కావున సంతలు జాతరలు ప్రధానమై యుండెను. ఆ కాలములలో రైతులొక సంవత్సరమునకు కావలసిన ముఖ్య వస్తువులను జాతరలలో తీసికొని పోవుచుండిరి. ఇప్పుడట్టి యవసరము విశేషముగా లేదు. ఇంతేగాక జాతరలలో పరిశుభ్రత "సఫాయి" యుండనే యుండదు. కాన జనులకవి నష్టదాయకములగుచున్నవి. రెండు దినములలో జాతర స్థలమంతయు మురికి లేచి దుర్గంధముతో నిండిపోవును అనేక మారులు కలరా మున్నగు జాడ్యములు సంభవించి వేనవేలు చచ్చిరి. మరియు నచ్చట భోజన పదార్థములను పరీక్షించువారు లేరు. మురిగిపోయిన ప్రాత సోడా లిమినేడులు, దుమ్ము వాసనతో నిండిన మక్కిన మిఠాయి, పులికల్లు మున్నగునవి విశేషముగా వాడబడుచున్నవి.

ఇంక ౨ దినములలో గద్వాల జాతర ప్రారంభమగును. ఈ జాతర మురికిలో కురుమూర్తికి తర్వాతది. ఇంకొక మాసమునకు వనపర్తిలో చేరినట్టి శ్రీరంగాపురము జాతర జరుగును. ఈ రెండు జాతరలును నొక్కొకటి సుమారు ౧౦ దినముల వరకు జరుగును. ఇట్టి స్థలములో అధికారులీ క్రింది యేర్పాటులు చేసిన బాగుండును.

౧ బావులలో నెవ్వరిని బట్టలనుతుక నీయకూడదు. స్నానము చేయనీయ కూడదు.

౨ జనులను జాతర స్థలమునుండి అర్థ మైలు దూరముపైననే బహిర్భూమికి బోవునటుల జేయవలెను.

౩ తిను పదార్థములను లంచములు తినని డాక్టరుచే పరీక్ష చేయింపవలెను.

౪ కల్లు దుకాణముల జాతరకొక మైలు దూరమున నుంచవలెను.

వీటితోపాటుగా నీక్రింది క్రొత్త యేర్పాటులు చేయుట చాల సమంజసము.

౧ మన దేశము వ్యవసాయ దేశము కావున రైతులకు సులభముగా, చౌకగా, మన దేశమందే దొరుకు క్రొత్త క్రొత్త పనిముట్ల లాభమును చూపించవలెను. ఈ పనిముట్లను ప్రదర్శింపవలెను.

౨ వ్యవసాయ సంబంధమగు పలుముల ను యక్షిశదీపముల ద్వారా బోధింపవలెను. (Lantern lectures)

౩ మన దేశమున కనుకూలములగు పరిశ్రమలేవి యున్నవో వానినన్నింటిని చూపించవలెను. ఎట్లనగా, బిదర్, నారాయణపేట, దేవరకదిర మున్నగు స్థలములందు తయారగువస్తువుల ప్రదర్శింపవలెను. యీ పరిశ్రమలెట్లు తయారు అగునో బోధింపవలెను. మఱియు నేతవాండ్రకు లాభకారులగు మేలైన మగ్గములను ప్రదర్శింపవలెను.

ఇవన్నియు చేయవలయుననిన వ్యవసాయ వ్యాపార పరిశ్రమల శాఖకు అధికారులైన కాలిన్సుదొరగారు ఈ విషయములో శ్రద్ధ వహించవలయును. ఈ ప్రకారము ప్రతి ప్రసిద్ధమగు జాతరయందు చేసినచో నీ దేశములో రైతులు చాల త్వరగా నభివృద్ధి పొందుదురు. సర్కారువారు రైతుల హృదయమునాకర్షించవలెననిన నిదియే యుత్తమ సమయము. ఉత్తమ పద్ధతి. కాలిన్సుగారు తప్పక యీ పద్ధతి బూనుదురని కోరుచున్నాము.

మానవసేవా సమితి

దక్కను మానవసేవా సమితి, తన పేరును సార్థక పఱచుకొనుచున్నది. ప్లేగువల్ల అనేక సంఘముల కార్యములకు నిరోధము గలిగినను, ఈ సంఘమువారు యథాప్రకారము శ్రద్ధతో పనిచేయుచున్నారు స్కౌట్ ఉద్యమము కేవలము డంబమయి పోయినది సత్కార్యమొక్కటియైనను (Good turn) ప్రతి దినము చేయవలెనని ప్రతి స్కౌటునకు ప్రకటిత ఆవశ్యము. సేవయే యీ యుద్యమముయొక్క ముఖ్యసూత్రము. కాని నేడు స్కౌటులు చక్కని దుస్తులు వేసికొని "పరేడు" చేయుటకు తప్ప వేరెందుకును నికివచ్చుటలేదు. జీవరక్షా మండలివారి పక్షము జంతుహింస మాన్పుటయే గాని దుఃఖార్తులకు సహాయము చేయుట కాదుకదా బోలు! ప్లేగువలన నూరి విడిచి పారిపోయిన వారికనేకులకు నిలువనీడలేదు; ఇంటి యజమాని చనిపోవునెడ నేమియు తెలియని విధవను, పిల్లలను పరామర్శించు దిక్కులేదు; వ్యాధిగ్రస్తులయిన వారికి సలహాగాని, మందుగాని యిచ్చువారులేరు; ఇట్లు సేవాసంఘములు శ్రద్ధవహించవలసిన విషయములనేకములు గలవు. కాని యట్టి పరిశ్రమ జరుగుటలేదు. మానవ సేవాసమితివారు మాత్రము తమ కార్యములను యక్షీణోత్సాహముతో యథాప్రకారము చేయుచుండుట ప్రశంసార్హము. సంస్కార ప్రచారక యత్నములు కష్టజీవులకు, న్యాయము తామొసగ కొలది చేయుచునేయున్నారు. ముఖ్యముగా ఎఱుకలవారి గూర్చి వీరుస్థాపించిన బడియొంతయు నెన్నదగినది. హిందూ సంఘమునకు జెందిన నిమ్నజాతుల వారనేకులు స్వసంఘమున నుండి యభివృద్ధి జెందుటకు తమకట్టి యవకాశము లేకపోవుటచే అన్యమతముల స్వీకరించుచున్నారు. ఇట్టిది నిరాటంకముగా సాగినచో హిందూసంఘము అనేక కాలములో క్షీణించును. ఈ యంశమును గ్రహించి మానవ సేవాసమితివారు మాలమాదిగల యభివృద్ధికై పాటుబడుచున్నారు కాని వారికితగు ధనసహాయము లేకయున్నది. కాన శ్రీమంతులు, సామాన్యులు, ప్రజాహితమునకై ప్రత్యేకింపబడినధననిధుల తదితర సేవాసంఘములు, వీరు చేయుచున్న యమూల్యమగు కృషిని గమనించి, సాధ్యమయినంత సహాయమును చేయవలెనని మేము హెచ్చరించుచున్నాము.

గ్రామ సమాచారములు

మఖ్తల

(స్వకీయ విలేఖరి)

బహిరంగసభ

శ్రీ ఆంధ్రవాణీ గ్రంథాలయము భాగమున ౩౧—౧౨—౩౭ నాడు జనాబు అబ్దుల్ అజీజు ఖాన్ సా॥ సదరు మొహతెమీము మెదకుగారి యధ్యక్షత క్రింద నొక బహిరంగసభ గావింపబడియె. శ్రీయుత కె. నరసింహ గుప్త గారు శ్రీయుతులకు అడ్రసు యిచ్చిన పిదప శ్రీయుత సేతు రామాచారిగారు విద్యావిషయక మువన్యసించుచు విద్యావ్యాప్తికి గ్రంథాలయము లత్యవసరములని నిరూపించుచు అట్టి సంస్థలకు సహాయ మొనర్చుటకు ధనికులను విన్నవించిరి. తదనంతరము హెడ్మాస్టరుగారు సేతూరామాచార్ల ఉపన్యాసమును వివరీకరించుచు గ్రంథాలయము నన్నాళ్లు తరపునుండియే పోషింప బడినదని నుడివిరి. సెక్రటరీగారు గ్రంథాలయ పింహావ లోకనము గావించి గ్రంథాలయ స్థాపకులగు శ్రీయుత సూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారి నిచటికి మార్పు జేయుటకు కోరిరి. సదరు మొహతెమీముగారు తమ యధ్యక్షోపన్యాసము నందు హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యతగూర్చి యుపన్యసించిరి. సెక్రటరీగారి కృతజ్ఞతా వందనములతో సభ ముగింపబడెను.

వర్తకసంఘము

పై సంఘమువారు శ్రీ నగరేశ్వరాలయములో గూడి భజనలు సలిపినదనంతరము వర్తకుల భాగోగుల విచారించుచుండిరి. కాని మూడు నాలుగు నెలలనుండి భగవద్ధ్యానముగూడ మఱచిపోయినారు. దయయుంచి శ్రద్ధగొందురుగాక!

వేరు సెనగ

ఈ సంవత్సరము వేరు సెనగ గ్రామములో ఆశాజనక పంట యిచ్చినది. ఇంతకే యీ యూరిలో లేని వదంతులు బయలు దేఱినవి. ఈ పంటవలన భూదేవికిలయంత బాధగలిగినదట. వేరు సెనగ లేయ గూడదని మొఱపెట్టుచున్నదట. ఈ మూర్ఖులకు తెలివి యెక్కడ! తన పుత్రులు లాభము జెందుచుండిన తల్లి యోర్వజాలదా?

ఒకదినమున నెనిమిది గురు పిల్లలు కలుగుట

ఇచట బాలికా పాఠశాల యొకటి కలదు. ప్రతిరోజు బాలికల సంఖ్య యేపదుగురో పన్నెండుగురో యుండును. కాని సదర్ మొహతెమీము గారి రాకవలన ఒకదినముననే సుమారేబది పిల్లలు వచ్చుట కడువిచిత్రము.

సికిందాబాదు

దక్కను మానవ సేవాసమితి

(విలేఖరి)

౨౦వ జనవరి శుక్రవారము నాడు పైసమితి యొక్క కార్యదర్శిగారి కోరికపై శ్రీయుత టి. ఆర్. పారక్ కంటోన్మెంటు మెంబరు, సికిందాబాదు గారు పిక్కెటు గ్రామమునందు నూతనముగా తెరువబడినది యం. యస్ సమితి ఏనుఁల బాల బాలికా పాఠశాలలను సందర్శించి మ॥ రా॥ శ్రీ చీకోటి వీరన్న శ్రేష్ఠిగారిచే నివ్వబడిన పలకలను పుస్తకములను ఎనుకల బాలబాలికలకు బంచిపెట్టిరి. వచ్చిన సభ్యులును, శ్రీయుత పారకుగారును పలకలను పుస్తకములను గైకొనుచు యుత్సాహవంతులై యున్న మీసములును గడ్డములునుగల యీ విద్యార్థులనుచూచి వీరి విద్యాభిమానమునకు కెంతేయు సంతసించిరి. చిన్న చిన్న యొపక బాలురచే నుపాధ్యాయులు నేర్పిన గీతములు పాడబడెను. శ్రీయుత పారకుగారిని ఆహ్వానించిన వారిలో శ్రీయుత బాజీకృష్ణారావు గారును, శ్రీయుత శ్యామరావుగారును, సమితి కార్యదర్శిగారును, రిటైర్డ్ సబ్ డివిజనల్ ఆఫీసరగు నరసింహులు నాయుడుగారును ముఖ్యులు.

మెదకు

(స్వకీయ విలేఖరి)

రాకపోకలు

నవాబు అమీన్ జంగు బహద్దరు రాజకీయ కార్యదర్శిగారిచటికి దయచేసి స్థానిక న్యాయశాఖయందలి కొన్ని వ్యవహారముల జూచికొని యానాడే సాయంత్రము వెడలిపోయిరి.

ప్లేగు వ్యాప్తిచే నిచటికి హైదరాబాదునుండి ప్రతిదినము సెందల్లో దిగుమతి యగుచున్నాము. నన్నాళ్లు పల్లెలు కూడ స్థానిక పాఠశాలలో జేరుచున్నారు. వీరందరికి రాకపోకల దమకెద్దియుయున వసతులేమీ లేని స్థానికులెల్ల కడలుచున్నారు. ఎక్కడనైన నొక యిల్లు లేనియెడ, మంచము బట్ట బిడికిం బ్రతుక ధర్మముగయినను నడిగో ప్లేగనియు, నిరాసుఁ యొలుకలని యు సేదన్నమన్నారు. ఎంత పులికినవు గాని పెన్నది కోక మానదు.

బాలభట ప్రదర్శనము

అమీన్ జంగు బహద్దరుగారి రాకమున గోరవార్ధము వెస్లీయన్ మిషన్ కాంపౌండులో మిషన్ బాలభటులును సాంఘికోన్నతి పాఠశాల బాలభటులును గలసి తమ ప్రదర్శనముల గావించిరి. అనేక సందర్భములయందు ప్రజలకు గష్టములందు దమ యుపయోగము దెలుపు విషయముల బ్రదర్శించిరి. జంగుగారు వారిని బ్రశంసించుచు నీవికన్న నుత్తమ పదవి వేఱొకటి లేదనియు సేవచేతనే యీశ్వరుని తృప్తిని గావింప నవ్వుననియు తద్వార సమస్తమును వానందింపజేయు జాలుదుమనియు సలవిచ్చిరి. అంత మధ్యాహ్నము పదిరేసే బారిక వారి యముయామయములకును సాయంత్రము వినోదసంగ బడెను. వారు మొదలు విడిచి దేమిషన్ కాంపౌండులో వారి కోమిషన్ వారు జెను పతితోద్ధరణ కార్యము నందుగల సంబంధ మోదమే మిషన్వారిని కృతజ్ఞతా బద్ధులుగ నొనరించినది.

పగటి దొంగ

పొట్టకూటికై దొంగలించువారు రాత్రి గత్యంతరము లేక పమస్తమునకు దలయొగ్గి యొరునింట చొత్తురు కాని విహారమునకై దొంగతనము జేయువారును, దొంగతనము కొఱకై దొంగతనము జేయువారును నీచజాతియు నివలె వటుఅజేయ నొల్లరు. అటుల జేయుట దొంగతనమునకొక కళంకమని వారి తలంపు. విశాలమయిన నగ్గ జాతీయుడు పూనుకొననిది రంజిల్లను; అట్టిది గౌరవార్హము కానేరదు. ఈ తలంపు ప్రతోషనేమొ మొన్న శియూర పగలు పన్నెండు గంటలవేళ బ్రాహ్మణ యువకుడొకడు సునాగు మిషాలి నడుమువారు నూపరింబోఁడింగు ఖరిదునరు కచ్చేరిలో ఆ కాంట్రెంటుగానున్న సోమ సుందరము పిళ్లె గారింటిలో నాగి నౌకరుల కన్నుగప్పి యింట ప్రవేశించెను. తలుపులు తాళములు వైచికొని యొచటికో బోయియున్న నౌకరులింటికి వచ్చి తలుపులు తెఱవబోగా లోపలగొళ్లెము వేసియుండెను. అందులోనొకడు గోడదాటి లోపల ప్రవేశించి యా యువకుని గాంచి దెలిసిన వాడగుటచే జెట్టుపెట్ట వదలదలచి బెదరించెను. కాని వాడు ఁనన్ను వదులుము, యని చెప్పి లోపలనుండి తాళము వేసికొని పోయినవాడు యని యొకని బెదరించెను. ఇంట బెట్టెల తాళములు పగుల గొట్టబడి యుండుటచే వానికి తమ యజమాని తమపై బాధ్యునిగా నొనుచేసెనోయను నియముచే నా యువకుని కోలీసువారి యధీనము జేసిరి. ఇప్పుడామంచి బాల్యుడు కృష్ణ జన్మస్థానమున విచారణ యగువఱకు నిలుపబడినాడు. ఆస్థాన మహిమచే నీ యువకునికి సద్బుద్ధి గలుగుగాక యని నమ్ముచున్నాము.

జాగరూకత

పరిషిడు లెప్పటికప్పుడు పనులు నోయుల గొలుపు నవైనను వురపారిశుధ్య శాఖవారు మాత్రము నిద్రించు చున్నారు. వారు నొనవలసిన రోగనిరోధక ప్రయత్నములు (Preventive Measures) గావించుటయేలేదు. స్థానిక డాక్టరుగారు బహు శ్రద్ధాళులయినవారు క్రొత్తగా వచ్చిన కారణంబున వారిచేత నయినంత వఱకు సేవ యనాస్యలేఖన్ము చేయుచున్నారు. ప్రతిదినము నూతనముగ నాడువ్వారి పరిష్కారమేర్పాటు గావించుటకు కార్యస్వామికోద్యోగముల నయుగగా వాకేకీ దంవించకపోయిరి. ఇతరాలయు విచారకరము జ్వరమనియు వాఫలనియు వినా నాటికెల్లను డాక్టరుగారు స్వయముగా బోయి శ్రద్ధతో విచారించి ప్రజలకు ప్రక్కము గల్గించుచున్నారు. వీరు దయచేసిన నాటినుండియు స్థానిక డిస్పెన్సరీకి వచ్చు రోగుల సంఖ్య యభివృద్ధి నొందుచున్నది. మిషన్ ఆసుపత్రికి బోవుచుండువారు గలవారు గూడనిచటికి వచ్చి చికిత్స బొందుచున్నారు.

శ్రీ దేశోద్ధారక ఆంధ్రభాషా నిలయం

కుకట్ పల్లి నూరారు

సంక్రాంతి భిక్షలు

ఆంధ్రమహాజనులకొక విన్నపము:—

దసరా సమయమున వార్షికోత్సవ తోడ్పడగలచే విరాళములు వసూలు చేయుటకవకాశము కలుగనందున నిలయసభ్యులు కొందఱు, ఈ సంక్రాంతి దినములందు ఈ సరస్వతీ భిక్షాటనమునకై పలుతావుల ప్రచారము చేయనై యున్నారు. గత వార్షిక నివేదనవలన ఈ నిలయ మొనరించుచున్న కృషి సవిస్తరము కాగలదు. నిలయమునకు భవన నిర్మాణ మొనరింప సంకల్పింపబడినది. ఈ సందర్భమున భాషాభిమానులు వితరణశీలురవగు ఆంధ్ర మహాజనులు గత వత్సరంబుల మా ప్రయత్నములకు తోడ్పడిన ప్రముఖులెల్లరు, వాగ్దాన మొనరించిన వార్షిక విరాళములు, భిక్షలు, చందాలు వగైరాల నొసంగి ఈ నిలయాభివృద్ధికి తోడ్పడ ప్రార్థితులు. ఈ సమయమున ఆంధ్రజన సంఘ పక్షమున సభ్యులుగ జేరి ఈ సంస్థానాంధ్రోద్యమ వికాసమునకు పాటుబడెదరుగాక. దరఖాస్తులు, నిలయ నివేదికలు, కేంద్ర సంఘములకు పుస్తకములు ఈ పర్యటన సమయమున వెంటనుండును.

కా. వెం. రా. ల. నా. శర్మ,
కార్యదర్శి.

స్థానికవృత్తాంతములు

మహమ్మదీయ మతపుసాత్వికము

నిన్న సాయంకాలము ౫ గంటలకు పురోద్యానమునందు మాస్టరు పీరులగు లార్డ్ హెడ్లే గారు మహమ్మదీయ మతపు సాత్వికమను విషయముపై గంటకాలముపన్యసించిరి. అగ్రాసనాధిపతిగారి ఉపసంహారోపన్యాసానంతరము సభ ౭ గంటలకు ముగింపబడెను.

ప్లేగు ఆస్పత్రి

ప్లేగు దినదినము హెచ్చుటను గమనించి వైద్యశాఖావారు బారదరి, నాంపల్లి యున్నగు స్థలములందు రెండుప్లేగు ఆస్పత్రులను నెలకొల్పి యున్నారు.

నవాబు వలీఉద్దౌలాగారు

సైనికశాఖా మంత్రులగు నవాబు వలీఉద్దౌలాగారు లార్డ్ హెడ్లే గారితో సహా గతవారము నాడు ఉస్మానియా వైద్యాలయమును దర్శించిరి.

కాలేజి విద్యార్థుల సమ్మె

నైజాముకాలేజి ఇంటర్మీడియేటు విద్యార్థులు ప్లేగుజాడ్యము వృద్ధియం దుండుటం గాంచి ఇతర పాఠశాలలు కచేరీలతో సహా శెలవొసంగక పోవుటచే సమ్మెగట్టిరని తెలియవచ్చెను.

ఉపాధ్యాయుల మహాసభ

ప్లేగుకారణ మాపబడిన హైద్రాబాదు ఉపాధ్యాయుల మహాసభ మార్చినెల రెండవవారమున జరుగనున్నదని తెలియుచున్నది

మహిళామహాసభ

ఢిల్లీయందు జరుగనున్న మహిళా మహాసభయందు పాల్గొనుటకై శ్రీమతి మనోరంజనమ్మపిళ్లే గారు హైద్రాబాదు ప్రతినిధులుగ వెడలియున్నారు.

కాలమహాత్మ్యము

ప్లేగు అను వికృతరోగమునకు వెరచి, గృహంబులను విడచి, అజ్ఞాతవాసము చేయుచున్న జనులు, రెండురోజులనుండి వర్షము కురియుటవలన అల్లల్లాడు చుదురు సేయునదిలేక. గృహోన్ముఖులగు చుండుటజూడ కలికాలపు వైఖరియిదియేమో యగుండునని తోచుచున్నది.

* * * * *

అమెరికా సంఘజీవనము

అమెరికాలో ౧౯౨౬ లో ౧౯౨౬౦ పెండ్లిండ్లు పెటాకులైనవి. గతిపిందగింజ తననలు పెరుగదన్నట్లు మేయోకన్య భారతీయుల నాక్షేపించుచున్నది.

* * * * *

రయాప్రారితమగు శిక్షలు

రష్యాలో బందీలు కొన్ని సమయములందు వారిండ్ల కేగవచ్చునట. ఆకాలము శిక్షలోనుండి తగ్గించెదరట.

* * * * *

గద్వాల జాతర

ప్రయాణికుల మొర

అయ్యా,

రెండు మూడు దినములలో గద్వాల జాతర జరుగును ఈ జాతరకు వేనవేలమంది మహబూబు నగరము నుండియు, కర్నూలు, అలంపూరు నుండియు జనులువత్తురు కాని రైలు యథాప్రకారము కొద్ది డబ్బాలతోనే వచ్చును చాలామందిని గూడ్సు డబ్బాలలో కట్టెపుల్లలతో పాటిగా లోనికి నూకి రెక్కించి పంపుదురు., మరియు అనేకులు రైలులో నొకరిపై నొకరు కూర్చుందురు ఇంకను చోటుచాలని వారు రైలుతప్పి ఆగిపోదురు. కావున నీసంవత్సరమైన రైల్వే వారు స్పెషల్ రైళ్లను గాని లేక అనేక డబ్బాలుచేర్చి గాని నడిపింప ప్రార్థితులు

(ప్రయాణికుడు)

రైల్వే నోటీసు

పెనుగంచిప్రోలు జాతర

ప్రతిసంవత్సరము జరుగుచుండు యీ జాతర నందిగామ తాలూకాలోని పెనుగంచి ప్రోలు గ్రామములో జరుగును. ఇది మహా ఘనతవహించిన నిజాంసర్కారువారి రైలు లైనులోని మధిరస్టేషనుకు 6½ మైళ్ల దూరముండును. యీ జాతర ౧౯౨౮ వ సంన ఫిబ్రవరి ౫ నుండి మార్చి ౯ వరకు జరుగును. వీనిలో ఫిబ్రవరి ౫ నుండి ౯ వరకును, మార్చి ౯ వ తారీఖున్ను, ముఖ్య దినములు.

సాధారణముగా నడుచురైలు బండ్లకు ఎక్కువడబ్బాలు పెట్టుటయేకాక, ప్రజలు కోరిన విధమున బెజవాడనుండి మధిర వరకు ప్రత్యేకముగ మరికొన్ని రైలుబండ్లు నడచును. యాత్రికుల సౌకర్యముకొరకు భోజనము, నీటి ఏర్పాటులు మధిర స్టేషనులో చేయబడి యున్నవి.

ట్రాఫిక్కు మేనేజరు ఆఫీసు
సికింద్రాబాదు
1వ ఫిబ్రవరి 1928

జి. సెడ్డీ
ట్రాఫికు మేనేజరు
(ఆజ్ఞచే)

జాబులు

సికింద్రాబాదు రైల్వే స్టేషను

"గోలకొండ" సంపాదకులకు

అయ్యా,

దయతో క్రింది విషయమును మీపత్రికలో ప్రకటింప ప్రార్థించు చున్నాను.

ఎంతకాలము వేచియుండినను రైల్వే యధికారులు తమ తమ విధాయకమును నిర్వహింపకుండుట మిక్కిలి శోచనీయము. ఘనత పొందిన నిజాంసర్కారు వారి (N. G. S. Ry.) ఇనుపదారికి ప్రధానస్థానమై, రాజధానికి తిలకమైయున్న సికింద్రాబాదు పట్టణమునందే యింతటి దుస్థితియుండ మిగిలిన స్టేషనుల గతి యడుగవలయునా? సూర్యోదయమునకు పూర్వము ౫—౨౦ నిమిషములనుండి రాత్రి ౯—౩౦ గంటలవరకు ప్రయాణీకులబండ్లు విధినిరామయము లేక తిరుగుచుండెను. స్టేషనులో జనులు యెండను పులములచూచుచు, వానను దడియుచు నుండు దుస్థితిగలైగా! హైద్రాబాదు (డి. జి.) కున్నంతి యదృష్టము కూడ దీనికి లేకపోయెగా! వచ్చునది యెండకాలము ముందు శాతోష్ణ తీవ్రత నప్పుడే సూచించుచున్నది. బ్రిడ్జిపైన యింతపై కప్పుండినచో ప్రజలు యీ యెండలను మాడక నింత తలబాధ కొనుటకైన నవకాశముండును. బెజవాడ నుంచి బొంబాయిపై ప్రపోవుబండి సమీపమున సిమింటుతో కట్టిన అట్టిమాత్రి యెంతవరకు ప్రజలను యెండనుండియు వాననుండియు కాపాడునో చూచినవారికి తెల్లమే! ప్రజలనుండి ధనము లాగుటయేయీకంపినీ వారియందు గన్పట్టు తెలివి, ప్రజలకు సౌఖ్యము గలిగించుట యందేలకైకొనరాదు. ఇకనైనను ప్రజల కష్టంబుల నరసిప్రవర్తించుట కీకంపెనీవారికి దైవముబుద్ధినొసంగుగాక. పెక్కండ్రు దేశీయులు విద్యాగంధ శూన్యులౌటచే, వారుపెట్టిన పాట్లెల్లను యోపికతో భరించుచుండుటవలన, వారీరీతి ప్రజోప యోగములందు నిర్లక్ష్యము జూపుచున్నారు. ఎంతకాల మింకను యిట్లుబాధించుట! మూడవ తరగతి ప్రజల విశ్రాంతి స్థలములో ఏరెండు మూడు సిమెంటు బెంచీలో తప్ప కూర్చుండుటకు బెంచీలను గూడ వేయలేనంతటి యసమర్థత కంపినీవారికి గలిగె కాబోలు. ఇకనైన వీరిదృష్టి ప్రయాణీకుల సౌకర్యములపై మరల్చిన యెంతయు సమంజసము గానుండును.

ఇట్లు
ప్రయాణీకుడు.

సికింద్రాబాదు ప్రజా ప్రతినిధులు

గోలకొండ సంపాదకులకు

అయ్యా

ఈ క్రిందిలేఖను మీపత్రికలో ప్రకటింప వేడుచున్నాను

పదింబదిగ వచ్చు మహామ్మారి యుపద్రవంబున కెట్టెటో దాని పాతంబడకుండ, ప్రాణంబు లఱచేత నిడికొని వనవాసంబు జేయుచు, ధనమాన ప్రాణంబులకు జెక్కుడుముల గుడుచున్న నిష్పాగి వాసులను అధికారులు కటాక్షించి ఇంటిపన్నులను దీసికొనుటను మాని వేసిరన్న మాట సాధారణ సంసారులను, పాటకవర్గమునకు ఎంతయు సంతసమును గలిగించినది. ఇటీవల ప్రతియింటికిని ఇంటిపన్నుకై యిచ్చిన నోటీసు నతికించియుంటయు, బన్నులు వసూలు చేయువారు పన్నుల నటుగొంటయు గాంచమిగుల నాశ్చర్యమయ్యె. ఈ ప్రజా ప్రతినిధులు (Committee members) ఓట్లకై వెనగులాడు నప్పుడు పల్కుమాటలో దారంపు ఎల్కులు. కార్య రూపమును దాల్చునప్పుడు పలాయనమంత్రము గాబోలు! వీరాపేక్షలకు దమ ప్రజలను గాచిన సనుసాయు మేదియో ప్రేలు మకుంచి జూపుడు సంసారము పెనుభారముగ నుండుదిన ములలో యీ ప్లేగు దీనికై యేమి వా…

రోక్కము పూర్తిగ నిచ్చించి నిరుపయోగమగు బాంగులు కట్టెలు, చాపలతో గుడిసెవల్లి చలికిని, వానకును ఎండకు నోర్చి దినములు బుచ్చి తిరిగి గృహంబుల జేరియుంచుక సుఖింతుమన్న, యంతలో నీ కంటోన్మెంటు వారి ఇండ్ల పన్నులు! రావు సాహెబులు, రావు బహద్దూరులు దివాన్ బహద్దూరులు, ధనికులగుటచే బీద ఎగసాదులు పడు మహాకష్టమును వారెరుంగజాలరు. ప్రజల కష్ట నిష్ఠూరముల నెఱుంగని యీ బిరుదాంకితులకు ప్రజా ప్రాతినిధ్యమేలనో? వారిమాటలు వారి వోటర్ల మాటావుడి గాంధినతోడనే యుబ్బితబ్బిబ్బులై వోట్లనిచ్చుట తెలియును గాని ఇట్టి ప్రజాహిత కాలమునందు వీరు చేయు సాహాయ్యమెమంత యైన లేదని తెలుసుకొన లేరు. తిరిగి ఓట్లకాల మరు దెంచుచున్నది ఇప్పటికైనను కనుదెఱచి ప్రజాహితత్పరులైనవారల ఓటు వడుగుటకు వీలైనయెడల మూడు నెలలు (౯౦ రోజులు) ఇండ్ల వదలిన పన్ను నివ్వ నక్కరలేదని వాదుక. అట్టిది నిజమే యైనచో యీ పన్నుల వసూలు చేయువారేల యిట్టి కార్యమునకు గడంగవలెను? అధికారులె దానినంగీకరింపకున్న రెండేల మహాజనుల సభ నొకదానిని గావించి ప్రజల యసమ్మతిని రేల తెలుపరాదు? ప్రజల యీ కష్టములనెల్ల జూచుచు యీ కమిటీ మెంబర్లు అధికారులకు భయపడి పిర్యాదు నను లెదరా?

ఇట్లు

పురవాసి

బాలకొండ

(స్వకీయ విలేఖరికి)

మాయూరు జాగీరగుటంబట్టి యేఅధికారులైనను, శ్రద్ధతీసుకొనక పోవుట ప్రజల దురదృష్టము ఇచట పరిశుద్ధ సంఘము పేరునకైనను లేదు. ఎచట చూచినను పెంటలు. ముఱికి నీటి కాలువలు యుండుట సాధారణముగ పల్లెయైనను బాగుండును నామమునకు ఊరు ఇంతగొప్పదైనను పరిశుద్ధము బొత్తిగ లేదనుట నిర్వివాదాంశము ముఖ్యముగ పెద్ద త్రోవలనుండి ఉదయాస్తమానములయందు పశువులు గుంపులు గుంపులుగ పోవుట వలన ధూళిచే ఒక గృహమైనను కనబడక పోవుటయేగాక వర్తకులు దుకాణములు మూసి యింట్లో కూర్చుండ వలసినదే. చిన్న చిన్న బాటలున్నను, పెద్దత్రోవలనుండి పశువులను పోనిచ్చుట కడువిచారకరము. స్థానిక యధికారులైనను ఇట్టి స్థితులను చక్కగజేసినబాగుండెడిది.

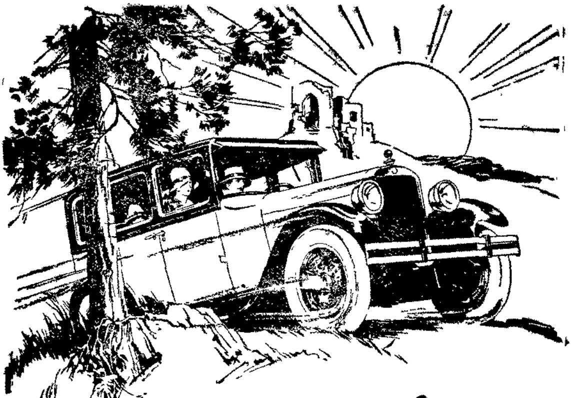
ఉర్సు

ఇస్పందార్ ౨౪ వ తేది నుండి ఇచ్చట ఉర్సు ప్రారంభమగును అనేక జనులు ఉర్సును వీక్షించుటకై విచ్చేయుచున్నారు.

నాగాపురము

మైగ్రామము సుమారు ఇచ్చటికి రెండు మైళ్ల దూరము ఒక ఆంధ్రునికి ప్రతిశనివారము దేవతా వేశించునట చుట్టుముట్టు పల్లెటూర్లనుండి అనేకమైన ప్రజలు పుత్రసంతానమును బడయుటకై భూతపిశాచములును రోగనివారణమునకై ప్రతీకారము జెప్పుచున్నారు. కాని నేటికొకరైనను వరము పొందితిరాయని ప్రశ్నించిన శూన్యమునాల్పి చెప్పవలెను అవాక్కురియము కోటికి కాళ్లుచాపిన స్వార్థ స్త్రీ పురుషులు కూడ పడుచుంటు లేమకుంటు పోవుట ఇది వెర్రితనమనక ఏమనవచ్చును.

శ్రీయుత లోకేగారి లక్ష్మణ శర్మగారు ఆంధ్రోద్యమ ప్రచారము జేయుచు ఈ గ్రామమునకు దయచేసి యుండిరి శ్రీయుత పి. యస్. బాపురావు గారి, సహాయమున గ్రంథాలయ స్థాపనా ప్రయత్నము చేసిరి. కొందరు మహానుభావులు చందాలిచ్చుటకు యంగీకరించిరి. ఉదయమున సభజేసి స్థాపించుటకు తీర్మానము జేయబడెను కాని ఇచటి ప్రజల సరళి చూడుడు ఉదయమునకె శ్రీరావుగారి దేహమస్వస్థమైనందున నిర్మలనుండి హైద్రాబాదకు తిరిగి పోవు సమయమున కావలయునని చెప్పగ అదె ప్రకారము మశ్లీవిచ్చెసిరి. కాని పై చందాలిచ్చుటకంగీకరించిన మహానుభావులు కొందరు శ్రీరావుగారితో మా ఇంటివారలు కోపగించుచున్నారని చెప్పి తమ అసమ్మతమును జూపిరి ఇక గ్రామస్థులెవ్వరును అభిమానమును కనుపరచలేదు నిష్కారణముగ శ్రీ లక్ష్మణశర్మగారిని రప్పించినందులకు రావుగారు చాల చింతించి స్వయముగ గోలకొండ పత్రిక తెప్పించుట కంగీకరించిరి మా యూరి వారికి గ్రంథాలయము పాఠశాలల వంటి ఉత్తమ కార్యములందభిమాన మెప్పుడు కలుగునో తెలియదు.

REG. No. N. 45. REG. No. M. 2185

గోలకొండ పత్రిక.

ట్రూపుబజారు హైదరాబాదు, దక్కన్

సంవత్సరము చందా రు. ౬-౦-౦

అర్ధసంవత్సరము „ „ ౩-౧౨-౦

విడి పత్రిక ౦-౧-౮

శ్రీయుత

STAMP.

Printed and Published by K Balakrishna Reddy at the Golkonda Press, Troop Bazaar, Hyderabad Dn.